

**ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«УЖГОРОДСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»
ФАКУЛЬТЕТ ЗДОРОВ'Я ТА ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ**

Кафедра наук про здоров'я

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Декан факультету здоров'я
та фізичного виховання

Едуард СИВОХОП

« 30 » 2025 року

**РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«ІСТОРІЯ ПСИХОЛОГІЇ»**

Рівень вищої освіти
Галузь знань

Спеціальність
Освітня програма
Статус дисципліни
Мова навчання

перший (бакалаврський) рівень
С Соціальні науки, журналістика та
інформація
С4 Психологія
Клінічна психологія
обов'язкова
українська

Робоча програма навчальної дисципліни «Історія психології» для здобувача вищої освіти галузі знань С «Соціальні науки, журналістика та інформація» спеціальності С4 Психологія освітньої програми «Клінічна психологія».

Розробник: Аліна ШАШЕНКОВА, канд. психол.н., старший викладач кафедри наук про здоров'я

Робочу програму розглянуто та затверджено на засіданні кафедри наук про здоров'я
Протокол №17 від « 30 » червня 2025 р.

В.о. завідувача кафедри Мар'яна ДУБ

Схвалено науково-методичною комісією факультету здоров'я та фізичного виховання

Протокол №12 від « 30 » червня 2025 р.

Голова науково-методичної комісії Фелікс ФІЛАК

© Шашенкова А.О., 2025

© ДВНЗ «Ужгородський національний університет», 2025

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Розподіл годин за навчальним планом	
	Денна форма навчання	Заочна форма навчання
Кількість кредитів ЄКТС – 4	Рік підготовки:	
Загальна кількість годин – 120	1-й	1-й
Кількість модулів – 2	Семестр:	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 3,8 самостійної роботи студента – 2,7	2-й	2-й
	Лекції:	
	30 год.	10 год.
	Практичні (семінарські):	
	30 год.	8 год.
Вид підсумкового контролю: екзамен	Лабораторні:	
Форма підсумкового контролю: усно	Самостійна робота:	
	60 год.	102 год.

2. Мета навчальної дисципліни

Метою вивчення навчальної дисципліни «Історія психології» є підготовка фахівців спеціальності С4 «Психологія» за освітнім ступенем бакалавра відповідно до державних стандартів, встановлених освітньо-кваліфікаційною характеристикою та освітньо-професійною програмою підготовки «Клінічна психологія»; формування цілісного погляду на історичний шлях психології у її розвитку: послідовність виникнення, становлення і розвиток основних вчень, напрямів і шкіл, що зумовили її динаміку, для того, щоб показати важливість знання історичних коренів наукових знань для осмислення студентами системи ідей та категорій, що утворюють сучасний план психологічної науки.

Основними задачами дисципліни є: ознайомлення студентів з історією становлення психології як науки, її місцем серед інших форм пізнання та етапами розвитку в контексті соціокультурних трансформацій; аналіз ключових постатей та шкіл, що вплинули на формування психології як самостійної науки; розкриття змісту і особливостей класичних напрямків психології; забезпечення знань про становлення і розвиток клінічної психології як окремої галузі; сприяння розвитку вміння критично аналізувати психологічні концепції минулого та визначати їхній внесок у сучасну психологічну практику; навчити використовувати історико-психологічні знання для кращого розуміння сучасного стану психології як науки та професійної практики; розвивати навички академічного аналізу, рефлексії та міждисциплінарного мислення через роботу з історичними джерелами, філософськими текстами та науковими статтями.

Відповідно до застосовування психологічних знань у практичних ситуаціях освітньо-професійної програми, вивчення дисципліни сприяє формуванню у здобувачів вищої освіти таких компетентностей:

Загальні:

ЗК2 Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК3 Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.

ЗК4 Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК11 Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

Фахові:

СК 1 Здатність оперувати категоріально-понятійним апаратом психології.

СК 2 Здатність до ретроспективного аналізу вітчизняного та зарубіжного досвіду розуміння природи виникнення, функціонування та розвитку психічних явищ.

СК 3 Здатність до розуміння природи поведінки, діяльності та вчинків.

СК 4 Здатність самостійно збирати та критично опрацьовувати, аналізувати та узагальнювати психологічну інформацію з різних джерел.

СК 12 Здатність до особистісного та професійного самовдосконалення, навчання та саморозвитку.

3. ПЕРЕДУМОВИ ДЛЯ ВИВЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Передумовами вивчення навчальної дисципліни «Історія психології» є опанування таких навчальних дисциплін (НД) освітньої програми (ОП): ОК 4 Філософія, ОК12 Вступ до спеціальності, ОК14 Загальна психологія.

4. ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Відповідно до освітньої програми «Історія психології», вивчення навчальної дисципліни повинно забезпечити досягнення здобувачами вищої освіти таких програмних результатів навчання (ПРН):

Програмні результати навчання	Шифр ПРН
Аналізувати та пояснювати психічні явища, ідентифікувати психологічні проблеми та пропонувати шляхи їх розв'язання	ПР1
ПР2 Розуміти закономірності та особливості розвитку і функціонування психічних явищ в контексті професійних завдань	ПР2
Здійснювати пошук інформації з різних джерел, у т.ч. з використанням інформаційно-комунікаційних технологій, для вирішення професійних завдань	ПР3
Обґрунтовувати власну позицію, робити самостійні висновки за результатами власних досліджень і аналізу літературних джерел.	ПР4
ПР7 Рефлексувати та критично оцінювати достовірність одержаних результатів психологічного дослідження, формулювати аргументовані висновки.	ПР7
ПР8 Презентувати результати власних досліджень усно/письмово для фахівців і нефахівців.	ПР8
Формулювати думку логічно, доступно, дискутувати, обстоювати власну позицію, модифікувати висловлювання відповідно до культуральних особливостей співрозмовника	ПР10
ПР13 Взаємодіяти, вступати у комунікацію, бути зрозумілим, толерантно ставитися до осіб, що мають інші культуральні чи гендерно-вікові відмінності.	ПР13
Відповідально ставлення до професійного самовдосконалення, навчання та саморозвитку.	ПР15
ПР17 Демонструвати соціально відповідальну та свідому поведінку, слідувати гуманістичним та демократичним цінностям у професійній та громадській діяльності.	ПР17
ПР21 Знати основи запобігання корупції, суспільної та академічної доброчесності на рівні, необхідному для демонстрації доброчесної поведінки та нульової толерантності у навчальній, науковій та професійній діяльності.	ПР21

Очікувані результати навчання, які повинні бути досягнуті здобувачами освіти після опанування навчальної дисципліни «Історія психології»

Очікувані результати навчання з дисципліни	Шифр ПРН
Аналізувати ключові психологічні ідеї в історичному контексті; пояснювати еволюцію уявлень про психіку, свідомість, особистість у різні історичні епохи. Ідентифікувати основні етапи розвитку психології як науки; розрізняти наукові парадигми, школи та напрями, розуміти їх вплив на сучасну психологічну практику.	ПР1, ПР2
Здійснювати пошук і аналіз інформації з першоджерел, історичних джерел та сучасних публікацій з використанням цифрових технологій.	ПР3
Формулювати аргументовані судження щодо значення історичних подій, теорій, постатей у розвитку психології; виявляти здатність до критичного мислення та наукової рефлексії.	ПР4, ПР7
Брати участь у дискусіях, обґрунтовувати та відстоювати власну позицію щодо суперечливих питань історії психології з урахуванням культурального контексту.	ПР8, ПР21
Демонструвати відповідальне ставлення до професійного самовдосконалення, навчання та саморозвитку.	ПР10, ПР13
Усвідомлювати значення історії психології для сучасної професійної ідентичності, орієнтуватися в цінностях і парадигмах, які формують психолога як фахівця.	ПР15, ПР17

5. ЗАСОБИ ДІАГНОСТИКИ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання

Засобами оцінювання та методами демонстрування результатів навчання з навчальної дисципліни є:

- екзамен
- термінологічні диктанти;
- тести;
- презентації результатів виконаних завдань та досліджень;
- інші види індивідуальних та групових завдань.

Форми контролю та критерії оцінювання результатів навчання

Форми поточного контролю: індивідуальне усне опитування, індивідуальне письмове опитування, вирішення типових практичних завдань.

Форма модульного контролю: письмова модульна контрольна робота (теоретичні питання, тестові та практичні завдання).

Форма підсумкового семестрового контролю: усний (стаціонарно чи онлайн) екзамен.

Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти (модуль1)

Поточне оцінювання та самостійна робота								Модульна контрольна робота	Сума
Змістовий модуль 1								50	
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	CP		100
5	5	5	5	5	5	5	15		

T1, T2 ... – теми, CP – самостійна робота

Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти (модуль 2)

Поточне оцінювання та самостійна робота							Модульна контрольна робота	Сума
Змістовий модуль 2							50	
T8	T9	T10	T11	T12	T13	CP		100
5	5	5	5	5	5	20		

T1, T2 ... – теми, CP – самостійна робота

Оцінювання окремих видів навчальної роботи з дисципліни

Вид діяльності здобувача вищої освіти	Модуль 1		Модуль 2	
	Кількість	Максимальна кількість балів (сумарна)	Кількість	Максимальна кількість балів (сумарна)
1. Практичні заняття	14	35	12	30
1.1. Підготовка доповіді та презентації	7	28	6	24
1.2. Усна відповідь	7	7	6	6
2. Самостійна робота (виконання завдань із робочого зошита, написання есе, творчі завдання тощо.		15*		20*
3. Модульна контрольна робота	1	50	1	50
Разом		100		100

* розраховується як середній бал

Критерії оцінювання модульної контрольної роботи

Упродовж семестру з дисципліни проводиться 2 модульні контрольні роботи (МКР). Перевірка та оцінювання знань, умінь і практичних навичок студентів у межах окремого змістового модулю здійснюються за 100-бальною шкалою. МКР складається з тестових завдань, термінологічного диктанту, теоретичних питань та ситуаційних задач. Розподіл балів та результат виконання МКР визначається таким чином: максимально 50 балів – МКР (таблиця 2). До модульної контрольної роботи допускаються всі студенти. На виконання письмового компоненту МКР відводиться до двох академічних годин. В МКР є 20 тестових завдань, глосарій (5 термінів), 2 теоретичні питання, 2 проблемні питання практичного змісту. Правильна відповідь за кожний окремий тест оцінюється в 1 бал, за терміни – по 1 балу, 2 теоретичні питання – по 5 балів кожне, за 2 проблемні питання практичного змісту – 5 балів кожне.

Студент, який не з'явився на МКР з поважної причини, може пройти модульний контроль знань у визначений кафедрою термін.

Шкала контролю модульної контрольної роботи

Показники	Бали
Письмова модульна контрольна робота: - тестові завдання (20 тестових питань, за кожен правильну відповідь нараховується 1 бал)	0 – 20
- термінологічний диктант (10 термінів за кожен правильну відповідь нараховується 1 бал)	0 - 10
- 2 теоретичні питання (за кожен правильну відповідь нараховується 5 балів)	0 - 10
- 2 практичних завдання (за кожен правильну відповідь нараховується 5 балів)	0 - 10

Оцінювання самостійної роботи студентів:

Оцінювання самостійної роботи студентів, яка передбачена в темі поряд з аудиторною роботою, здійснюється під час поточного контролю теми на відповідному аудиторному занятті. Оцінювання тем, які виносяться лише на самостійну роботу і не входять до тем аудиторних навчальних занять, контролюється при змістовому модульному контролі. Кількість балів за різні види індивідуальної самостійної роботи студента залежить від її обсягу і значимості. Ці бали додаються до суми балів, набраних студентом за поточну навчальну діяльність. Самостійна робота передбачає виконання індивідуальних проектів у «**Робочому зошиті для самостійних робіт**» з «**Історія психології**» (в електронній формі чи письмово).

Підсумковий семестровий контроль з дисципліни проводиться у вигляді іспиту в кінці семестру і дає можливість визначити прикінцевий рівень і якість засвоєння студентами теоретичних знань та практичних вмінь і навичок з даної дисципліни. Максимальна оцінка з підсумкового (семестрового) контролю становить 100 балів.

Переведення даних 100-бальної шкали у оцінки за національною шкалою та шкалою ЄКТС здійснюється в порядку, зазначеному в таблиці.

Студенти, підсумкова модульна оцінка яких становить 35-59 балів, зобов'язані пройти підсумковий (семестровий) контроль у формі екзамену, що передбачено робочим навчальним планом. Підсумковий семестровий контроль з дисципліни проводиться у вигляді екзамену в кінці семестру і дає можливість визначити кінцевий ступінь рівня і якості засвоєння студентами теоретичних знань та практичних вмінь і навичок з даної дисципліни. Максимальна оцінка з підсумкового (семестрового) контролю становить 100 балів.

До підсумкового (семестрового) контролю з навчальної дисципліни не допускаються студенти, які не виконали умови договору про навчання та усі види обов'язкових робіт (самостійних завдань, рефератів тощо), передбачених робочою програмою, а також підсумкова модульна оцінка яких становить менше 35 балів. Відповідальний працівник

деканату у відомості проти прізвища такого студента робить позначку «недопущений». Якщо підсумкова модульна оцінка становить не менше 60 балів, то за згодою студента вона може бути зарахована як підсумкова (семестрова) оцінка з навчальної дисципліни. Вона може бути виставлена у відомість обліку успішності та залікову книжку (індивідуальний навчальний план) до початку екзаменаційної сесії, відразу після оголошення результатів останнього модульного контролю. При цьому присутність студента є обов'язковою. За наявності бажання підвищити рейтинг студент складає іспит. Для підвищення позитивної оцінки надається одна спроба. Незалежно від того, чи студент складає іспит у зв'язку з тим, що в нього підсумкова модульна оцінка незадовільна (35-59 балів), чи з метою підвищення позитивної оцінки, викладач виставляє студенту оцінку, керуючись виключно рівнем його знань, виявлених на залікові, тобто, виходячи із 100 балів, але при цьому виставлена підсумкова (семестрова) оцінка не може бути нижчою за підсумкову модульну оцінку.

При виставленні оцінки враховуються результати навчальної роботи студента протягом семестру.

Переведення даних 100-бальної шкали оцінювання у оцінки за національною шкалою та шкалою ЄКТС

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

6. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

6.1. Зміст навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Методологічні принципи історії психології. Становлення психології як самостійної науки

- Тема 1. Історія психології як галузь психологічної науки.
- Тема 2. Розвиток психологічної думки в контексті філософії Давнього світу та Античності.
- Тема 3. Психологічні вчення середньовіччя та епохи Відродження.
- Тема 4. Епоха Просвітництва і рух філософсько-психологічної думки.
- Тема 5. Передумови формування психології у самостійну науку. Розвиток галузей психології в кінці XIX – початку XX ст. (4 год.).
- Тема 6. Становлення і розвиток психології радянського періоду. Розвиток психології в Україні.
- Тема 7. Історія клінічної психології.

Змістовий модуль 2. Класичні напрямки і основні психологічні концепції розвитку психології

- Тема 8. Психоданаліз З. Фройдя і постфройдистська традиція (4 год.)
- Тема 9. Виникнення і розвиток біхевіоризму. Необіхевіоризм.
- Тема 10. Гуманістична психологія.
- Тема 11. Гештальтизм як психологія цілісності. Екзистенційна психологія.
- Тема 12. Когнітивна психологія.
- Тема 13. Становлення і розвиток сучасних психологічних напрямків.

6.2. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин: 120					
	Форма навчання: денна					
	Усього	у тому числі				
лекції		практичні (семінарські)	лабораторні	індивідуальна робота	самостійна робота	
2-й семестр						
Модуль 1						
Тема 1. Історія психології як галузь психологічної науки.	8	2	2			4
Тема 2. Розвиток психологічної думки в контексті філософії Давнього світу та Античності.	8	2	2			4
Тема 3. Психологічні вчення середньовіччя та епохи Відродження.	8	2	2			4
Тема 4. Епоха Просвітництва і рух філософсько-психологічної думки.	8	2	2			4
Тема 5. Передумови формування психології у самостійну науку. Розвиток галузей психології в кінці XIX – початку XX ст.	14	4	2			8
Тема 6. Становлення і розвиток психології радянського періоду. Розвиток психології в Україні.	8	2	2			4
Тема 7. Історія клінічної психології.	8	2	2			4
Модульна контрольна робота	2		2			
Разом за модуль	64	16	16			32
Тема 8. Психоаналіз З. Фрейда і постфрейдистська традиція.	14	4	2			8
Тема 9. Виникнення і розвиток біхевіоризму. Необіхевіоризм.	8	2	2			4
Тема 10. Гуманістична психологія.	8	2	2			4
Тема 11. Гештальтизм як психологія цілісності. Екзистенційна психологія.	8	2	2			4
Тема 12. Когнітивна психологія.	8	2	2			4
Тема 13. Становлення і розвиток сучасних психологічних напрямків.	8	2	2			4
Модульна контрольна робота	2		2			
Разом за модуль 2	56	14	14			28
Разом за семестр	120	30	30			60

6.3. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин: 120					
	Форма навчання: заочна					
	Усього	у тому числі				
лекції		практичні (семінарські)	лабораторні	індивідуальна робота	самостійна робота	
1-й семестр						
Модуль 1						
Тема 1. Історія психології як галузь психологічної науки	9	1	1			7
Тема 2. Розвиток психологічної думки в контексті філософії Давнього світу та Античності	8	1				7
Тема 3. Психологічні вчення середньовіччя та епохи Відродження	8	1				7
Тема 4. Епоха Просвітництва і рух філософсько-психологічної думки	8	1				7
Тема 5. Передумови формування психології у самостійну науку. Розвиток галузей психології в кінці XIX – початку XX ст.	13	1				12
Тема 6. Становлення і розвиток психології радянського періоду. Розвиток психології в Україні	9	1	1			7
Тема 7. Історія клінічної психології.	8	1	1			7
Модульна контрольна робота						
Разом за модуль						
	64	7	3			54
1-й семестр						
Модуль 2						
Тема 8. Психоаналіз З. Фрейда і постфрейдистська традиція	15	1	1			13
Тема 9. Виникнення і розвиток біхевіоризму. Необіхевіоризм	9	1	1			7
Тема 10. Гуманістична психологія.	9	1	1			7
Тема 11. Гештальтизм як психологія цілісності. Екзистенційна психологія.	8		1			7
Тема 12. Когнітивна психологія.	8		1			7
Тема 13. Становлення і розвиток сучасних психологічних напрямків.	7					7
Модульна контрольна робота						
Разом за модуль 2						
	56	3	5			48
Разом за семестр						
	120	10	8			102

6. 4. Теми практичних занять

Теми практичних занять	Кількість годин	
	Денна ф.н.	Заочна ф.н.
Змістовий модуль 1, 2		
Тема 1. Історія психології як галузь психологічної науки	2	1
Тема 2. Розвиток психологічної думки в контексті філософії Давнього світу та Античності	2	
Тема 3. Психологічні вчення середньовіччя та епохи Відродження	2	
Тема 4. Епоха Просвітництва і рух філософсько-психологічної думки	2	
Тема 5. Передумови формування психології у самостійну науку. Розвиток галузей психології в кінці ХІХ – початку ХХ ст.	2	
Тема 6. Становлення і розвиток психології радянського періоду. Розвиток психології в Україні	2	1
Тема 7. Історія клінічної психології.	2	1
МКР 1	2	
Тема 8. Психоданаліз З. Фройдя і постфройдистська традиція	2	1
Тема 9. Виникнення і розвиток біхевіоризму. Необіхевіоризм	2	1
Тема 10. Гуманістична психологія.	2	1
Тема 11. Гештальтизм як психологія цілісності. Екзистенційна психологія.	2	1
Тема 12. Когнітивна психологія.	2	1
Тема 13. Становлення і розвиток сучасних психологічних напрямків.	2	
МКР 2	2	
Разом	30	8

6.4. Самостійна робота

Назва теми	Кількість годин	
	Денна ф.н.	Заочна ф.н.
Модуль 1		
<p>Тема 1. Історія психології як самостійна дисципліна в системі психологічного знання.</p> <p><i>Завдання:</i> виконати завдання в робочому зошиті за темою №1 «Методологічні проблеми історії психології».</p> <p>Практичне завдання: підготувати доповідь та презентацію про одного з видатних психологів. Підготувати 2 питання за темою для аудиторії.</p>	4	7
<p>Тема 2. Психологічні ідеї стародавнього світу та античності.</p> <p><i>Завдання:</i> виконати завдання в робочому зошиті за темою №2 «Психологічні ідеї стародавнього світу та античності».</p> <p>Практичне завдання: підготувати доповідь та презентацію на одну з тем: «Душа в уявленнях античних філософів», «Ідеї гармонії і балансу в античній психології», «Психологічні аспекти етики Сократа», «Античні витоки сучасної психології», «Типи темпераменту за Гіппократом», «Дослідження емоцій за вченням Епікура», «Антична концепція самопізнання», «Античні уявлення про розум і тіло», «Історичні основи ідей виховання у античності», «Античні уявлення про сни, пророчі видіння та їх психічну природу». Підготувати 2 питання за темою для аудиторії.</p>	4	7
<p>Тема 3. Середньовіччя та епоха Відродження як етапи становлення психології.</p>	4	7

<p><i>Завдання:</i> виконати завдання в робочому зошиті за темою №3 та 4 «Психологічні вчення Середньовіччя», «Психологічні вчення епохи Відродження».</p> <p>Практичне завдання: підготувати доповідь та презентацію на одну з тем: «Августин Блаженний: інтроспекція як метод пізнання душі», «Психологія у філософії Томи Аквінського: синтез християнства та античності», «Роль гуманізму в переосмисленні людини в епоху Відродження», «Ідеї Рене Декарта про свідомість: нова епоха у вивченні психіки», «Духовний і тілесний аспекти людини в уявленнях Середньовіччя та Відродження», «Педагогічні ідеї епохи Відродження та їхній вплив на сучасну психологію», «Еволюція уявлень про емоції від Середньовіччя до Відродження», «Психологія гріха, совісті і каяття в християнській філософії», «Середньовічні уявлення про божевілля: між святою одержимістю і ересю», «Жіноча психологія в середньовічній культурі та Відродженні». Підготувати 2 питання за темою для аудиторії.</p>		
<p>Тема 4. Психологічна думка Нового часу та епохи Просвітництва.</p> <p><i>Завдання:</i> виконати завдання в робочому зошиті за темою №5 «Психологічна думка Нового часу та епохи Просвітництва».</p> <p>Практичне завдання: підготувати доповідь та презентацію на одну з тем: «Дуалізм Рене Декарта: зв'язок душі і тіла як основа для сучасної психології», «Джон Локк і його концепція табула раса: емпіризм як метод пізнання психіки», «Готфрід Вільгельм Лейбніц: ідея несвідомого в ранній психології», «Джордж Берклі: феноменологічний підхід до свідомості», «Девід Юм: емоції та раціональність у контексті людської поведінки», «Жан-Жак Руссо: вплив виховання на розвиток особистості», «Імануїл Кант: теорія пізнання і природа свідомості», «Вольтер і його ідеї про свободу думки: основи формування психології особистості», «Франсіс Бекон і роль досвіду в пізнанні людини», «Клод Гельвецій і ідея формування розуму через середовище». Підготувати 2 питання за темою для аудиторії.</p>	4	7
<p>Тема 5. Психологія як наука про свідомість. Розвиток психології на рубежі ХІХ-початку ХХ століття (позитивізм, структурна і функціональна психологія).</p> <p><i>Завдання:</i> виконати завдання в робочому зошиті за темою №6, 7, 8, 9 «Психологія як наука про свідомість», «Виникнення експериментальної психології», «Період “відкритої кризи” у психології», «Психологія “потоків свідомості”».</p> <p>Практичне завдання: підготувати доповідь та презентацію на одну з тем: «Вплив філософії Нового часу на становлення психології як науки», «Психофізика як перший крок до наукової психології: внесок Вебера і Фехнера», «Еволюційна теорія Дарвіна як основа для психології поведінки», «Виникнення експериментальної психології: лабораторія Вільгельма Вундта», «Фізіологічні дослідження нервової системи як передумова розвитку психології», «Ідея несвідомого: вплив філософії і ранньої психології на психоаналітичний підхід», «Антропологія та її значення у формуванні психологічного знання», «Розвиток психології як частини педагогіки: ідеї Песталоцці та Гербарта», «Роль емпіризму та позитивізму у формуванні наукового підходу в психології», «Історичні та соціальні фактори розвитку психології у ХІХ столітті». Підготувати 2 питання за темою для аудиторії.</p>	8	12
<p>Тема 6. Розвиток психології в радянський період та в незалежній Україні.</p> <p><i>Завдання:</i> виконати завдання в робочому зошиті за темою №15, 16 «Розвиток психології в радянський період», «Розвиток психології в Україні».</p> <p>Практичне завдання: підготувати доповідь та презентацію на одну з тем: «Розвиток психології в СРСР: основні напрямки та обмеження», «Внесок Лева Виготського у психологію радянського періоду», «Рефлексологія Володимира Бехтерева та її роль у радянській психології», «Психологічні ідеї Олексія Леонтьєва: теорія діяльності», «Психологія в Україні в складі СРСР:</p>	4	7

<p>досягнення та виклики», «Розвиток психології в незалежній Україні: нові пріоритети», «Інститут психології імені Г.С. Костюка: історія та сучасність», «Психологія війни: дослідження в умовах сучасних викликів в Україні», «Розвиток практичної психології в Україні: освітня та організаційна сфери», «Сучасні дослідження українських психологів: досягнення та перспективи». Підготувати 2 питання за темою для аудиторії.</p>		
<p>Тема 7. Історичний поступ клінічної психології. <i>Завдання:</i> 1. Складіть хронологічну таблицю основних етапів розвитку клінічної психології (від стародавніх уявлень до сучасності), відмітивши провідні дати історичного поступу клінічної психології; 2. Розкрийте зміни у поглядах на причини психічних хвороб: демонологія → соматичні пояснення → психодинамічні моделі; 3. Створіть ілюстрований інформаційний постер на тему «Історія клінічної психології в 5 ключових постатях». Практичне завдання: підготувати доповідь та презентацію на одну з тем: «Сучасна клінічна психологія: виклики та перспективи», «Реформи Філіпа Пінеля: гуманізація догляду за психічно хворими», «Ескіроль і розвиток психіатрії у ХІХ столітті», «Клінічна психологія у період Другої світової війни», «Виникнення та розвиток психіатричних лікарень», «Історія поняття "норма" в клінічній психології», «Співпраця клінічних психологів і психіатрів: історичний розвиток», «Стигма психічних розладів: історичний огляд», «Еміль Крепелін: класифікація психічних розладів як науковий прорив», «Внесок жінок у розвиток клінічної психології: історичний аспект». Підготувати 2 питання за темою для аудиторії.</p>	4	7
<p>Тема 8. Розбіжності між теорією З. Фрейда й концепціями фрейдистів. <i>Завдання:</i> виконати завдання в робочому зошиті за темою №10 «Психоаналіз З. Фрейда і постфрейдистська традиція». Практичне завдання: підготувати доповідь та презентацію на тему: «Порівняння поглядів З. Фрейда та...» (А., Адлера, К. Юнга, К. Хорні, Е. Еріксона, А. Фройд, Е. Фромма, В. Райх, О. Ранк, М. Шварц, Ж. Лакана. Підготувати 2 питання за темою для аудиторії.</p>	8	13
<p>Тема 9. Розвиток біхевіоризму. <i>Завдання:</i> виконати завдання в робочому зошиті за темою №11 «Розвиток біхевіоризму». Практичне завдання: підготувати доповідь та презентацію на одну з тем: «Засади біхевіоризму: основні ідеї Джона Вотсона», «Іван Павлов і класичне обумовлення: вплив на розвиток біхевіоризму», «Б.Ф. Скіннер і оперантне обумовлення: радикальний біхевіоризм», «Необіхевіоризм Кларка Халла: формула поведінки», «Едвард Толмен: когнітивні карти у необіхевіоризмі», «Соціальний біхевіоризм Альберта Бандури», «Критика біхевіоризму: когнітивна революція», «Едвард Торндайк і закон ефекту: основа оперантного навчання», «Систематична десенсибілізація і поведінкова модифікація в клінічній практиці», «Біхевіоризм як реакція на інтроспективну психологію». Підготувати 2 питання за темою для аудиторії.</p>	4	7
<p>Тема 10. Розвиток гуманістичної психології. <i>Завдання:</i> виконати завдання в робочому зошиті за темою №13 «Гуманістична психологія». Практичне завдання: підготувати доповідь та презентацію на одну з тем: «Гуманістична психологія як третя сила: історія виникнення», «Карл Роджерс: клієнт-центрована терапія», «Ієрархія потреб Абрахама Маслоу: шлях до самоактуалізації», «Гуманістичний підхід до освіти та розвитку особистості», «Гуманістична психологія та її вплив на сучасну психотерапію», «Критика гуманістичної психології: обмеження та перспективи», «Гуманістична психологія vs психоаналіз: різне бачення людини та її природи», «Гуманістична психологія vs біхевіоризм: воля проти детермінізму», «Джеймс</p>	4	7

Бюджеталь і концепція "людини, що стає", «Становлення Асоціації гуманістичної психології (АНР) та її роль у розвитку напруму». Підготувати 2 питання за темою для аудиторії.		
<p>Тема 11. Розвиток гештальт-психології та екзистенційної психології.</p> <p><i>Завдання:</i> 1. Виконати завдання в робочому зошиті за темою №12 «Гештальтизм як психологія цілісності»; 2. Складіть порівняльну таблицю екзистенційної та гештальт-психології; 3. Створіть схематичну модель або інфографіку: п'ять ключових тем екзистенційної психології (життя, смерть, свобода, ізоляція, сенс).</p> <p>Практичне завдання: підготувати доповідь та презентацію на одну з тем: «Гештальт у навчанні: експерименти Вольфганга Кьолера», «Гештальт-психологія у дизайні та мистецтві», «Критика та обмеження гештальт-психології», «Вплив гештальт-психології на гештальт-терапію». «Ролло Мей: основоположник екзистенційної психології», «Віктор Франкл і логотерапія: пошук сенсу життя», «Ірвін Ялом: екзистенційна психотерапія», «Екзистенційна криза: поняття та шляхи подолання», «Екзистенційна психологія і психотерапія горя та втрати», «Екзистенційна психологія в сучасному світі: виклики і перспективи». Підготувати 2 питання за темою для аудиторії.</p>	4	7
<p>Тема 12. Історія когнітивної психології.</p> <p><i>Завдання:</i> виконати завдання в робочому зошиті за темою №14 «Школи сучасної психології. Когнітивна психологія».</p> <p>Практичне завдання: підготувати доповідь та презентацію на одну з тем: «Моделювання мислення: штучний інтелект і когнітивна психологія», «Емоції і когніція: взаємозв'язок у когнітивній психології», «Ульрік Найссер – «батько» когнітивної психології», «Жан Піаже: роль когнітивного розвитку в становленні особистості» «Класичні експерименти з когнітивної психології», «Когнітивна психологія і сучасна реклама: історичні корені маніпуляції», «Когнітивні карти Толмена і перші кроки до «когнітивного повороту», «Поняття «схеми» у когнітивній психології», «Порівняння когнітивної та біхевіористської парадигм». Підготувати 2 питання за темою для аудиторії.</p>	4	7
<p>Тема 13. Сучасні психологічні напрямки.</p> <p><i>Завдання:</i> 1. Опишіть, який із сучасних напрямків психології вам найближчий (поясніть: чому, з чим це пов'язано, які цінності він відображає); 2. Складіть список із 5 сучасних психологів, праці яких слід вивчити глибше, обґрунтуйте свій вибір. 3. Створіть ментальну карту на тему «Сучасна психологія: ключові течії та взаємозв'язки».</p> <p>Практичне завдання: підготувати доповідь та презентацію на одну з тем: «Психологія XXI століття: технологічні виклики і нові горизонти», «Когнітивно-поведінкова терапія: сучасні модифікації та сфери застосування», «Третя хвиля КПТ: майндфулнес, АСТ, ДВТ», «Схемотерапія як сучасний напрям когнітивної психології», «Позитивна психологія: нова гуманістична хвиля», «Системна сімейна терапія: сучасні моделі і практика», «Наративна психологія: роль історії та ідентичності в терапії», «Тілесно-орієнтована психотерапія: від Райха до сучасних методик», «Трансперсональна психологія: духовні практики та дослідження змінених станів свідомості», «Екосистемна психологія: взаємодія людини з довкіллям у терапії». Підготувати 2 питання за темою для аудиторії.</p>	4	7
Разом	60	102

*Примітка. Самостійна робота виконується студентом згідно визначених завдань у Робочому зошиті з навчальної дисципліни «Історія психології (для денної та заочної форми навчання) / укл. Яцина О.Ф., 2022. <https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/get/55371>

7. ІНСТРУМЕНТИ, ОБЛАДНАННЯ ТА ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ, ВИКОРИСТАННЯ ЯКИХ ПЕРЕДБАЧАЄ НАВЧАЛЬНА ДИСЦИПЛІНА

Обладнання: фліп-чарт, мультимедійний проектор (монітор), комп'ютер (стаціонарний чи ноутбук), сайт електронного навчання ДВНЗ «УжНУ», програма Socrative, Kahoot та інші.

Методи навчання

1. Основні форми навчального процесу при вивченні дисципліни «Історія психології»: практичні заняття, самостійна робота студентів, робота в наукових бібліотеках та мережі Інтернет.

2. Види навчальної роботи студентів: лекція, практичне заняття, екзамен.

3 метою активізації навчально-пізнавальної діяльності студентів при вивченні дисципліни «Історія психології» використовуються різноманітні методи навчання, а саме: вербальні (словесні), наочні та практичні методи, які включають в себе як подання матеріалу викладачем (лекція, розповідь, пояснення, бесіда), так і роботу студентів з книжкою (підручником, довідковою, науково-популярною і навчальною літературою) та глобальною мережею Інтернет, ін. Метод викладання навчального матеріалу визначаються викладачем в залежності від цілей і завдань, виду занять, змісту теми, можливостям (інтелектуальним, психологічним, морально-етичним тощо) студентів, наявним умовам і часу, відведеному для вивчення теми. В ході лекцій використовуються наступні методи:

- пояснювально-ілюстративний, або інформаційно-рецептивний метод (розповідь, лекція, пояснення, робота з роздатковим матеріалом, підручником, демонстрація та ін.)
- проблемний метод подачі навчального матеріалу, частково-пошуковий або евристичний методи - коли викладач розділяє проблему на частини, студенти здійснюють окремі кроки щодо розв'язування підпроблем.

Під час викладання навчального матеріалу лекції використовується мультимедійна презентація.

Перелік методів навчання, що використовуються у процесі вивчення дисципліни:

- 1) *за типом пізнавальної діяльності*: пояснювально-ілюстративний; репродуктивний; проблемного викладу; дослідницький; аналітичний; індуктивний; дедуктивний
- 2) *за основними етапами процесу*: формування знань; формування умінь і навичок; застосування знань; узагальнення; закріплення; перевірка
- 3) *за системним підходом*: стимулювання та мотивація; контроль та самоконтроль
- 4) *за джерелами знань*: словесні – розповідь, пояснення, лекція; наочні – демонстрація, ілюстрація
- 5) *за рівнем самостійної розумової діяльності*: проблемний; частково-пошуковий; дослідницький; метод проблемного викладання.

8. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Основна література:

1. Данилюк І. Історія психології в Україні. Київ : Либідь, 2002. 152 с.
2. Жуков С. М., Жукова Т. В. Історія психології. Київ : Кондор, 2009. 232 с.
3. Електронний робочий зошит з навчальної дисципліни «Історія психології» для студентів очної та заочної форм навчання/ укл. Яцина О.Ф., 2022.
4. Корольчук М. С. Історія психології : навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів / М. С. Корольчук, П. П. Криворучко. Київ : Ельга, Ніка-Центр, 2004. 248 с.
5. Роменець В. А., Маноха І. О. Історія психології. Київ. 2001
6. Яцина О.Ф. Історія психології: становлення і розвиток клінічної психології в історичних процесах. Навч. посібник до лекційних, практичних занять та самостійної роботи з дисципліни «Історія психології» для студентів спеціальності «Психологія». Ужгород, 2022. 162 с.
7. Яцина О.Ф. Самостійна робота як складова формування професійної компетентності студентів: практика вивчення деяких психологічних дисциплін. Навчально-методичний посібник. Ужгород, 2021. 65 с. <https://dspace.uzhnu.edu.ua/jspui/handle/lib/37849>

Допоміжна література:

1. Жуков С. М. Історія психології : навчальний посібник / С. М. Жуков, Т. В. Жукова. Київ : Центр навчальної літератури, 2005. 224 с.
2. Історія психології: від античності до початку ХХ століття : навч. посібник / Авт-уклад. О. П. Коханова, 2016. НВП «Інтерсервіс». 235 с.
3. Ковальчук З. Я. Історія психології: курс лекцій. Частина 2: для студентів спеціальностей «Психологія», «Практична психологія» / З. Я. Ковальчук. Львів: ЛьвДУВС, 2013. 344 с.
4. Роменець В. А. Історія психології. Кінець ХІХ - початок ХХ ст. Київ. 1996.
5. Роменець В. А. Історія психології. Київ.1970.
6. Корольчук М.С., Криворучко П.П. Історія психології: Навч. посібник: Київ : Ельга, НікаЦентр, 2010. 248 с.
7. Маноха І.П., Роменець В.А. Історія психології ХХ століття: Навчальний посібник для ВНЗ. Київ : Либідь, 2007. 832 с.
8. Яцина О.Ф. Методичні рекомендації для самостійної підготовки студентів ФСН спеціальності «Психологія» до практичних занять з «Історії психології» за кредитно-модульною системою. Ужгород, 2011. 46 с.

Інформаційні ресурси в мережі Інтернет:

1. репозитарій <https://www.uzhnu.edu.ua/uk/cat/university-it/dspace>
2. сайт е-навчання <https://moodle.uzhnu.edu.ua/my/index.php>
3. Наукова бібліотека <http://www.lib.uzhnu.edu.ua/>